

Posudek na bakalářskou práci Terezy Kůsové „Dopady koronavirové krize na vysokoškolské studující z genderové perspektivy: případová studie“

Koronavirová krize strukturuje naše životy zásadním způsobem již téměř dva roky a je proto jen na místě, že si Tereza vybrala téma, které s ní úzce souvisí. Stejně jako prakticky všechny skupiny obyvatel, ovlivňuje samozřejmě i životy vysokoškolských studujících a má zásadní dopady na jejich studium. Téma je tedy navýsost aktuální. Snaha postihnout i jeho genderový rozměr je chvályhodná, neboť lze očekávat, že se studentky a studenti budou vyrovnávat s některými rozdílnými výzvami, ale to je empirická otázka, kterou je třeba nejprve prověřit. Stejně relevantní je i metodologický přístup, který si Tereza zvolila pro otevření tématu. Polostrukturované rozhovory jsou osvědčenou metodou.

Pokud mám na úvod zhodnotit práci autorky na jejím bakalářském textu, musím konstatovat, že byla poněkud nevyvážená v tom smyslu, že se mnou vesměs řešila jen otázku empirického výzkumu. Teoretickou část však vidím v ucelené podobě až dnes. Její osnovu a prvních osm stránek mi Tereza poslala až 27. července, tedy tři dny před odevzdáním, což mne překvapilo a nedalo mi to šanci ji jakkoliv korigovat. Obecně taková překvapení považuji za nešťastná, protože mne staví spíše do role oponenta než vedoucího práce. Mám za to, že v takové situaci je vždy lepší odevzdání odložit a spíše se snažit práci dále vylepšit.

Uspěchanost se odráží i ve formální stránce věci. První část práce trpí řadou nešvarů, které bylo možné při lepší editaci vychytat. Zaznamenal jsem gramatické chyby, problémy s interpunkcí, nesprávné používání velkých písmen i překlady.

Co je však závažnější, zaznamenal jsem i nesprávné citování, respektive necitování. Již první odstavec podkapitoly 2.1.1 Gender, pohlaví a maskulinita x femininita, je prakticky doslovnou citací z Renzetti a Curran (2003). Měl tedy být v uvozovkách, což bohužel není.

Tereza začíná teoretickou část jakýmsi úvodem do genderové problematiky, ze kterého však je patrné, že nemá ujasněné základní pojmy. Prezentuje sice několik různých definic konceptu gender, ale staví je vedle sebe bez ladu a skladu, aniž by aspirovala na nějaké jejich utřídění, porovnání či vyjasnění, ke které se vlastně sama hlásí. Na závěr pak nabízí tezi, že „Gender je například to, jak se oblékáme, jak gestikulujeme, jaké si vybíráme povolání, jakou máme sociální síť a také jaká je naše osobnost“ (str. 9). Tady ale plete dohromady genderovou

sebe prezentaci (gender expression), genderovou identitu a genderově podmíněné individuální volby.

Není také jasné, jak chápe rozdíl mezi genderem a pohlavím, neboť vzápětí píše, že: „Rozlišování na základě pohlaví se neodehrává jen na úrovni jednotlivců, ale i na strukturální úrovni společnosti“ (str. 9). Je však zřejmé, že nemyslí rozlišování na základě biologického pohlaví, ale rozlišování právě na základě genderové sebe prezentace. Ti, kdo rozlišují, přeci nemohou vědět, co mají ti, které rozlišují, v kalhotkách či pod sukněmi, alespoň v naší kultuře. Není tedy jasné, zda gender a pohlaví nechápe jako záměnné pojmy.

V rámci teoretické části také Tereza staví na teorii genderových rolí, což je překvapivé vzhledem k tomu, že na jiných místech odkazuje Michaela Kimmela (2001), který ve své práci ukazuje, že je tato druhovlnová teorie dávno překonaná, a představuje její základní kritiky. U obhajoby by autorka mohla některé představit. Také by mohla vysvětlit, proč si z teorií genderové socializace, které diskutují Renzetti a Curran, vybírá jen některé a jiné nechává bez povšimnutí.

Obecně musím konstatovat, že teoretická část stojí na omezeném počtu zdrojů, vesměs již poměrně starších. Vzhledem k jejímu tématu je také překvapivé, že problematice genderu a vzdělávání věnuje jen půl stránky a pak ještě jeden odstavec v závěru teoretické části.

Za pozitivní však považuji, že nabízí poměrně dobrou a zevrubnou diskusi dopadů koronavirové krize na ženy a na muže, která vychází z aktuálních analýz EIGE. Tato diskuse poskytuje dobré východisko pro analýzu empirických dat.

Empirická část je podle mne na výrazně lepší úrovni než část teoretická. Je na ní vidět, že prošla řadou revizí. Začíná diskusí metodologických východisek, která čtenáři nabízí poměrně jasnou představu, jak autorka při výzkumu postupovala. Zhodnocení samotné analýzy ponechám na oponentce, protože jsem textu v tomto ohledu příliš blízko a chybí mi potřebný odstup. Celkově však podle mne práce splňuje požadavky kladené na bakalářské texty a doporučuji ji k obhajobě s hodnocením velmi dobře.

Petr Pavlík

Vedoucí práce

V Praze 11. 8. 2021